

Univers Pedagogic

 23 (906),
 6 iunie 2024

Săptămânalul pedagogilor din toată țara!

pro

NUMĂR-RECORD DE ELEVI CU NOTA „10” DIN OFICIU, LA BACALAUREAT

În sesiunea curentă de bacalaureat, 2594 de elevi vor avea nota „10” (zece) din oficiu, la limba străină, iar 61 - la informatică. Decizia a fost aprobată în cadrul ședinței Comisiei Naționale de Examine.

De nota „10” din oficiu la limbile străine beneficiază candidații care au susținut, pe parcursul anilor de studii în învățământul general, examene cu recunoaștere internațională pentru certificarea competențelor lingvistice în limbi străine. În anul curent de această facilitate beneficiază un număr-record de tineri, cel mai mare din ultimii zece ani. În sesiunea de bacalaureat 2023 - 2192 de candidați au luat nota maximă din oficiu, în sesiunea 2022 - 1596 candidați, în sesiunea 2021 - 1299, iar în sesiunea 2020 - 1349. În 2015, când a fost instituită această practică, 229 de elevi au avut

nota „10”, la proba de limbă străină din cadrul examenului de bacalaureat, în baza certificatelor ce atestă competențele lingvistice.

Începând cu sesiunea de bacalaureat 2024, nota „10” (zece) din oficiu este acordată și candidaților care au susținut, pe parcursul claselor a X-a - a XII-a, examene cu recunoaștere internațională pentru certificarea competențelor specifice domeniului informaticii.

Totodată, în cadrul ședinței Comisiei Naționale de Examine a fost aprobată lista voluntarilor care vor monitoriza desfășurarea examenelor naționale de absolvire a gimnaziului în 8 raioane ale țării. Desfășurarea corectă a examenului național de bacalaureat va fi monitorizată de 34 de delegați ai Comisiei Naționale de Examine, lista cărora a fost aprobată în cadrul ședinței.

Autorii de manuale școlare vor beneficia de remunerare mai mare

Colectivele de autori de manuale școlare vor fi remunerate cu minim 20% din valoarea contractului cu editura sau cu minim 50% din prețul de achiziționare, stabilit în cuantum de un salariu mediu lunar pe economie pentru o coală de autor. O decizie în acest sens a fost aprobată de cabinetul de miniștri.

elaborarea manualelor școlare a colectivelor de autori.

Documentul mai prevede că Ministerul Educației și Cercetării va achiziționa și plasa pe pagina sa oficială versiunea digitală a proiectelor de manuale de înaltă calitate, care au fost oferite în cadrul licitațiilor pentru achizițiile de manuale și au acumulat minim 90% din punctajul pentru calitatea ofertei, dar nu au fost declarate câștigătoare.

Menționăm că, pentru anul 2024, MEC a lansat achiziția a 67 de titluri de manuale școlare. Doar pentru 46 de titluri de manuale au fost depuse oferte. Dintre acestea, pentru 5 titluri ofertele de manuale nu au acumulat minim 80% din punctajul pentru calitate și au fost excluse din concurs. Pentru anul de studii 2024-2025 sunt pregătite pentru tipar 41 de titluri de manuale cu un tiraj total de peste un milion de exemplare.

Astfel, spre exemplu, dacă pentru un titlu de manual cu 160 de pagini valoarea contractului de achiziție va fi de 1 milion de lei, atunci grupul de autori va fi remunerat cu 200 mii de lei, adică 20% din valoarea totală a contractului. În cazul unui grup format din 4 autori, fiecare autor va beneficia de 50 mii de lei. Iar dacă valoarea contractului unui titlu de manual este de 500 mii de lei, grupul de autori va fi remunerat cu 10 salarii medii lunare pe economie, ceea ce în 2024 reprezintă 137 mii de lei. Potrivit secretarului de stat Galina Rusu, decizia vine să încurajeze și să motiveze participarea activă la

CAMPANIE DE PREVENIRE A CORUPȚIEI ÎN UNIVERSITĂȚI

Șapte instituții de învățământ superior au lansat, la 3 iunie, campania de informare „Toleranță zero față de corupția din universități”. Scopul acțiunii este de a reduce acest fenomen în universități, prin mecanisme interne de promovare a integrității. Decizia a fost luată de administrațiile celor șapte instituții după analiza datelor unui studiu amplu privind nivelul de integritate academică realizat în premieră în universitățile din Republica Moldova. Cercetarea a fost efectuată de compania Magenta Consulting la solicitarea Ministerului Educației și Cercetării și a Agenției de Cooperare Internațională a Germaniei (GIZ).

„Salut decizia administrațiilor universitare de a-și asuma concluziile acestui studiu și de a lansa un amplu proces de îmbunătățire a indicatorilor de integritate și de reducere a corupției în universități. Studiul confirmă anumite percepții care există în societate referitor la carențele legate de asigurarea integrității, dar și la nivelul destul de ridicat al toleranței față de copiat, mită și alte practici ilegale. Având un mecanism de asigurare a calității, universitățile pot garanta calitatea studiilor și pot crește încrederea în rândul tinerilor că ei pot obține studii universitare bune aici, acasă”, a menționat ministrul Dan

Perciu. Studiul arată că peste 46% dintre participanți ar recomanda cunoșcutilor sau prietenilor să își urmeze studiile la universitatea la care sunt studenți, față de 13% care n-ar recomanda. În același timp, 58% dintre respondenți sunt total satisfăcuți de materialele didactice pregătite de profesori, 55% - acordă note între „9” și „10” pentru interacțiunea dintre profesori și studenți în procesul de învățare-predare, în timp ce doar 29% dintre respondenți sunt total satisfăcuți de condițiile din cantine și doar 14% sunt satisfăcuți de condițiile din cămine. Ce ține de percepția față de plagiat,

fraudă și corupție în învățământul superior, majoritatea studenților intervievați sunt de părerea că acțiunile de corupție sunt foarte grave în cadrul procesului educațional în universități. Totodată, 80% au menționat faptul că hărțuirea sexuală a studenților de către cadrele didactice este o acțiune foarte gravă.

Majoritatea respondenților au afirmat cu siguranță că acțiunile de corupție nu s-au întâmplat cu colegii lor la universitate. Totodată, 30% consideră mai puțin grav fenomene precum copiatul, iar 15% consideră că mita nu este un fenomen grav sau foarte grav.

În ce privește raportarea cazurilor de corupție și hărțuire sexuală, 56% dintre studenții intervievați consideră că, dacă ar raporta un caz de hărțuire sexuală, persoanele vinovate vor fi pedepsite corespunzător, în timp ce în cazurile de corupție doar 42% dintre respondenți au această certitudine. 82% dintre studenți au menționat că ar raporta instituțiilor sau persoanelor responsabile dacă ar fi martori la un caz de hărțuire sexuală, în timp ce doar 52% ar reacționa la fel într-un caz de corupție. Totodată, 75% dintre studenți cunosc unde trebuie să raporteze un caz de hărțuire sexuală, față de 70% care știu unde să se adreseze când se confruntă cu un caz de corupție.

34% dintre respondenți au declarat că au participat la cel puțin o instruire cu privire la plagiat sau copiat, 38% susțin că au participat la instruire cu privire la politica anticorupție din universitate, iar 21% - că au participat la cel puțin o instruire cu privire la hărțuirea sexuală în mediul universitar. Majoritatea intervievaților (90%) nu a

raportat anterior cuiva din cadrul universității un act de corupție, pe când 3% au menționat că au raportat. În același timp, 18% dintre studenții intervievați care au raportat anterior cuiva din cadrul universității un act de corupție au menționat că n-au fost informați despre faptul cum s-a finalizat acest proces, 18% afirmă că nimic nu a fost întreprins, pe când 43% relatează despre pedepsirea cadrului didactic într-un oarecare mod (muștrare - 12%, eliberare din funcție - 16%, examinarea cazului de CNA - 12%, amendă - 3%).

Studiul a fost realizat în perioada 2 februarie - 21 martie 2024, pe un eșantion de 4209 studenți de la Universitatea de Stat din Moldova, Universitatea Tehnică a Moldovei, Academia de Studii Economice, Universitatea de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu”, Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă”, Universitatea de Stat „Alec Russo” din Bălți, Universitatea de Stat de Educație Fizică și Sport. În total la aceste instituții își fac studiile 42 281 studenți. Studiul a fost prezentat și analizat în cadrul senatelor a două instituții - ASEM și USMF „Nicolae Testemițanu”, iar în perioada

următoare acesta va fi prezentat detaliat și senatelor celorlalte instituții vizate în studiu.

În baza constatărilor studiului, universitățile vor aproba planuri anticorupție cu măsuri concrete de prevenire a acestui fenomen, inclusiv adoptarea unor mecanisme interne de raportare a ilegalităților de acest fel și de monitorizare externă la examene etc. Ministerul va repeta studiul peste 12 luni, va achiziționa un soft național antiplagiat, va corela nivelul de finanțare a universităților cu eforturile depuse pentru asigurarea integrității, va monitoriza constant implementarea planurilor aprobate de către senatele universităților și va desfășura campanii naționale de instruire și sensibilizare a studenților și cadrelor didactice, inclusiv în parteneriat cu Centrul Național Anticorupție.

Studiul privind nivelul de integritate academică în universitățile din Republica Moldova poate fi consultat aici: https://mec.gov.md/sites/default/files/sondaj-universitati_final_3.pdf

„Învățăm împreună”: comunitățile locale din Ungheni și Bălți se implică în promovarea educației incluzive

Fiecare copil are dreptul la educație, indiferent de statutul social, dizabilitate, etnie, limbă vorbită sau regiunea în care trăiește. Asigurarea unui mediu incluziv în toate școlile și grădinițele din țară, eliminarea barierelor și normelor sociale, schimbarea atitudinii societății cu privire la copiii cu dizabilități și cerințe educaționale speciale este angajamentul membrilor comunităților din Ungheni și Bălți, exprimat în cadrul unor evenimente locale de promovare a educației incluzive.

Activitățile sunt parte a campaniei „Învățăm împreună”, implementată de Ministerul Educației și Cercetării, Centrul Republican de Asistență Psihopedagogică (CRAP) și UNICEF și au drept scop îmbunătățirea colaborării intersectoriale între autoritățile publice locale, instituțiile de învățământ și cele de sănătate, sectorul social, mass-media, părinții, copiii, pentru asigurarea accesului la medii de învățare comune și identificarea soluțiilor viabile în sprijinul educației incluzive la nivel local.

„Școala mea e incluzivă! – sunt sigură că toate cadrele didactice poartă în suflet acest slogan, deoarece o școală incluzivă nu înseamnă doar transfer de cunoștințe și dobândire de competențe. O școală incluzivă e atunci când copiii învață să socializeze, să manifeste empatie, toleranță față de colegii lor care au o dizabilitate sau cerințe educaționale speciale. Cu toții ne dorim o societate incluzivă, însă totul pornește de la fiecare dintre noi - autorități centrale, locale și fiecare cetățean în parte”, a declarat Marcelina Belega, șefa Direcției politice în domeniile învățământ general și învățare pe tot parcursul vieții din cadrul MEC.

În cadrul panelurilor de discuții, ghidate de specialiștii Serviciilor de asistență psihopedagogică din Bălți și Ungheni, participanții au explorat modalitățile practice prin care membrii comunității și instituțiile publice pot conlucra pentru a sprijini și promova educația incluzivă, dar, totodată, de a îmbunătăți cultura incluzivă a comunităților lor prin creșterea înțelegerii și acceptării valorilor educației incluzive, a oportunităților acesteia și a importanței sale pentru copiii cu dizabilități și cu nevoi speciale de învățare.

„Aceste evenimente au rolul de a aduce în prim plan dificultățile educației incluzive, dar și istoriile de succes ale copiilor cu cerințe educaționale speciale, astfel încât să conștientizăm necesitatea asigurării dreptului la educație pentru toți

copiii. Acest lucru poate fi realizat doar împreună cu părinții, cadrele didactice și întreaga comunitate”, a menționat Inga Grosu, directoarea adjunctă CRAP.

Totodată, copiii și Consiliile elevilor au fost implicați în ateliere cu activități interactive, în care, alături de profesioniștii Serviciului de Asistență Psihopedagogică, au discutat despre dreptul egal la educație, necesitatea de a învăța împreună, indiferent de abilități și distribuția mesajelor de promovare a incluziunii în mediile școlare.

„Educația incluzivă înseamnă mai mult decât asigurarea accesului la sălile de clasă. Este vorba despre crearea unor medii în care fiecare copil, indiferent de abilitate sau circumstanță, se simte binevenit, apreciat și sprijinit. Credem cu desăvârșire că, prin eforturi comune și angajament colectiv, putem depăși barierele și putem crea un sistem educațional mai incluziv și echitabil, pe principiul „niciun copil nu este lăsat în urmă”, a subliniat Cristina Stratulat, ofițer programe de schimbări sociale și comportamentale UNICEF.

Evenimentele s-au încheiat cu votarea unei rezoluții care punctează obiectivele și intervențiile, care urmează să fie desfășurate la nivel local, privind creșterea calității serviciilor de educație incluzivă, cooperarea între sectorul educațional, social și de sănătate, în scopul asigurării accesului la educația incluzivă, sensibilizarea opiniei publice cu privire la incluziunea copiilor în comunitate și școală.

„Învățăm împreună” este o campanie națională de sensibilizare și promovare a educației incluzive, implementată de Ministerul Educației și Cercetării, Centrul Republican de Asistență Psihopedagogică și UNICEF Moldova. Evenimentele de implicare a comunității vor fi desfășurate în toate raioanele țării, cu implicarea Serviciilor de Asistență Psihopedagogică raionale.

Ultimul sunet la LT „Mihai Eminescu” din Fălești – o sărbătoare a realizărilor și a speranțelor

La 31 mai 2024, Liceul Teoretic „Mihai Eminescu” din orașul Fălești a celebrat ceremonia *Ultimului Sunet*, marcând sfârșitul unui an școlar plin de provocări și realizări. În curtea liceului elevii, părinții și profesorii s-au adunat pentru a sărbători excelența academică și eforturile depuse pe parcursul anului de studii 2023-2024.

Careul festiv a început cu intonarea imnului național al R. Moldova, un moment de mândrie și unitate pentru întreaga comunitate școlară. Directoarea Cristina Tambur a deschis evenimentul cu un discurs emoționant, felicitând elevii pentru rezultatele remarcabile și mulțumind profesorilor și părinților pentru dedicarea și efortul lor neobosit în educarea tinerelor generații.

Printre oaspeții de onoare s-au numărat Tudor Paladi, vicepreședintele raionului, și Ion Ursu, angajat al Inspectoratului de Poliție Fălești. Dl Paladi a adresat cuvinte de încurajare și apreciere pentru elevii și profesorii liceului, subliniind importanța educației în dezvoltarea comunității. Dl Ursu le-a vorbit elevilor despre securitatea vieții și sănătății pe parcursul vacanței de vară, oferindu-le sfaturi valoroase, pentru a se bucura de o vacanță în siguranță.

Unul dintre cele mai așteptate momente ale ceremoniei a fost

acordarea diplomelor de merit pentru elevii care s-au remarcat prin performanțele lor academice. Elevii au fost felicitați pentru munca lor asiduă și pentru rezultatele deosebite obținute în anul școlar. De asemenea, părinții au primit scrisori de grațitudine pentru sprijinul și colaborarea lor cu școala, recunoașterea eforturilor acestora fiind un gest de apreciere din partea instituției.

Un moment special a fost dedicat absolvenților claselor a XII-a. Aceștia și-au luat rămas bun de la anii de liceu printr-un spectacol artistic, inedit și emoționant. Colegii și profesorii le-au transmis urări de succes în viitor, iar aplauzele entuziaste au răsunat în curtea liceului, marcând încheierea unui capitol important din viața lor. Emoțiile au fost puternice, iar lacrimile de bucurie și nostalgie au curs pe

fețele multora dintre cei prezenți. Ceremonia *Ultimului Sunet* de la Liceul Teoretic „Mihai Eminescu” a fost o adevărată reușită, reflectând spiritul de comunitate și angajamentul față de educație, care definesc această instituție. Atmosfera a fost una de sărbătoare și recunoștință, fiecare moment al evenimentului fiind un omagiu adus muncii și dedicării elevilor, profesorilor și părinților.

Felicitări tuturor elevilor, profesorilor și părinților pentru un an plin de realizări! Elevilor absolvenți le urăm mult succes la examenele finale și o vacanță plină de emoții pozitive și în siguranță. Liceul Teoretic „Mihai Eminescu” din Fălești continuă să fie un exemplu de excelență academică și comunitate unită, pregătindu-se pentru noi provocări și succese în anul ce urmează.

Copii din Ialoveni vor merge gratuit la o tabără de odihnă din România

O tabără de vară din județul Dâmbovița, România, va găzdui cu titlu gratuit aproximativ 100 de elevi din raionul Ialoveni, în cadrul unui acord încheiat între Consiliul Raional și cel Județean, în urma înfrățirii dintre localitățile Ialoveni și Dâmbovița. Astfel, al VI-lea an la rând Consiliul Județean Dâmbovița oferă cu generozitate foi de odihnă pentru copii din raionul înfrățit.

„Cheltuielile pentru cazarea și alimentația copiilor sunt asigurate în totalitate de Consiliul Județean Dâmbovița, în timp ce Consiliului Raional Ialoveni îi revin cheltuielile legate de transport. În acest scop pentru anul curent s-au alocat 100 de mii de lei pentru transportul copiilor

în două tururi”, a specificat Eugen Secrieru, vicepreședintele raionului Ialoveni.

În plus, consilierii au aprobat alocarea a 1,3 milioane de lei pentru odihna a 430 de copii din raion în taberele de vară din Republica

Moldova. De remarcat că lista elevilor ce vor merge la tabăra de odihnă din România urmează a fi aprobată de Consiliul Raional, în baza propunerilor venite din partea școlilor.

La Chișinău va fi creat Colegiul Militar

Un Colegiu Militar va fi creat în cadrul Academiei Militare a Forțelor Armate (AMFA) „Alexandru cel Bun”. Proiectul a fost elaborat pentru a completa Armata Națională cu tehnicieni calificați (categoria „sergenți”). Instituția va fi formată în calitate de subdiviziune structurală a AMFA, oferind programe de formare profesională postsecundară în domeniul militariei la specialitățile infanterie și artilerie.

La noul Colegiu își vor face studiile atât băieți, cât și fete care au absolvit ciclul gimnazial, asigurându-li-se echipamentul, cazarea, hrana și bursa din bugetul de stat. De asemenea, absolvenții vor avea parte

de un loc de muncă garantat în una din unitățile militare ale Armatei Naționale.

Este de menționat că acești tineri vor avea posibilitatea să-și continue studiile de licență în cadrul

Academiei Militare, fără concurs de admitere. După 4 ani de studiu, noii specialiști vor primi gradul militar primar al corpului de sergenți „caporal”.

Ana Novic: „Începând cu actul decizional și terminând cu ieșirile la teatru, excursiile etc., suntem împreună, așa cum îi stă bine unei familii mari și unite”

Manager școlar al prestigiosului Liceu Teoretic „Boris Dînga” din Orașul Criuleni, dna Ana Novic ne dezvăluie o poveste impresionantă despre devotament, experiență și pasiune pentru educație. Cu o carieră de 38 de ani ca profesoară de istorie în această instituție emblematică, doamna Ana Novic a împărtășit nu doar amintiri și învățăminte din experiența sa, dar și viziunea și strategiile sale vizând viitorul școlii. Sub îndrumarea sa Liceul Teoretic „Boris Dînga” continuă să rămână un punct de referință în educație, cu rezultate remarcabile și inițiative inovatoare.

– Dnă Ana, aveți o experiență de 38 de ani ca profesor de istorie la prestigiosul Liceu Teoretic „Boris Dînga”. Cum a fost această experiență pentru Dumneavoastră?

– A fi profesor în IP LT „Boris Dînga” a fost și este un prestigiu pentru mine, căci este o instituție bine cunoscută în țară. De altfel, aici mi-am început cariera de profesor de istorie și este singurul meu loc de muncă. Sunt o istorie întreagă acești 38 de ani, plină de urcușuri și coborâșuri, dar recunosc că am trăit o perioadă frumoasă, motivantă, căci am avut alături cei mai buni elevi și colegi. Cred că dacă aș porni din nou, tot în pedagogie aș merge.

– Ce v-a motivat să acceptați preluarea funcției de manager școlar?

– A fost o provocare mare pentru mine, când mi s-a propus să candidez pentru această funcție. Era și o temere enormă că nu voi reuși după atâția directori de succes, dar, în același timp, aveam colegi, prieteni care m-au convins să accept această provocare. Îmi doream enorm ca acest liceu să rămână și în continuare cel mai bun din întreg raionul, ca aici să muncească cei mai buni dascăli, unde să existe cele mai bune condiții de învățare și de muncă.

– Ați avut privilegiul de a lucra alături de renumitul pedagog și director al acestei instituții, Boris Dînga. Care sunt învățămintele pe care le-ați moștenit de la el?

– Am lucrat cu domnul Boris Dînga doi ani, care au pus piatra de temelie în activitatea mea de profesor. Era un Om care știa să motiveze, să susțină tânărul specialist, să-l învețe până când vedea în el viitorul profesor. De la el am învățat că lecția este activitatea principală a școlii. Mă refer la lecția foarte bine pregătită, pentru că el ținea în îmbinarea aspectului teoretic cu cel practic. Lecția trebuie să-l pregătească pe elev de viață, elevul trebuie pregătit și motivat să învețe pentru a-și pune în valoare întreg potențialul său, spunea dnul Dînga. Încă pe atunci, Boris Dînga insistă acupra dezvoltării competenței de a învăța să înveți. Impunerea unui

regim de muncă dedicat succesului, lectura sistematică, implementarea noului în activitatea didactică, libertatea oferită fiecărui cadru didactic în crearea propriului stil de lucru, de învățare, relația prietenoasă profesor-elev, respectarea personalității elevului rămân pentru mine câteva din sulele de învățăminte care, cu siguranță, sunt actuale și pentru școala de astăzi. Deși termenul de bullying nu era prezent în școala anilor 80, fenomenul exista. Domnul Boris Dînga nu admitea sub nicio formă umilirea oricărei persoane, în primul rând, a elevului. Aici pot afirma cu certitudine că încă de pe atunci școala medie nr.1 Criuleni era o școală prietenoasă copilului.

– Succesul în activitatea de conducere a școlii este determinat de corectitudinea dispozițiilor date de director”, a menționat Dlu într-un discurs. Luați în considerare acest aspect în activitatea Dvs.?

– Da, în mare parte, rămâne un adevăr. Dar este important ca aceste dispoziții să fie susținute și de colectiv, de Consiliul de Administrație al liceului. Însuși directorul trebuie să fie o persoană credibilă, cu autoritate în colectiv, un bun mediator, capabil să evite neînțelegerile, conflictele în colectiv. Având aceste calități „dispozițiile date de director” nu pot fi puse la îndoială și devin parte din activitatea cotidiană a instituției. Și acel „vă rog” al domnului Boris Dînga este inevitabil să fie prezent în cultura comunicării a fiecărui manager. Într-o școală eficientă este necesar și foarte important ca toți actorii educaționali să participe la luarea deciziilor: administrația, cadrele didactice și nedidactice, elevii, părinții etc. Contează foarte mult și pe membrii echipei manageriale, fără de care multe nu aș fi reușit.

– Cum vă asigurați că resursele școlii sunt utilizate eficient, pentru a oferi elevilor o educație de calitate?

– Dacă realizăm o educație de calitate, va rezulta și un produs de calitate. De aceea este important ca toate resursele școlii să fie utilizate corect. Astăzi este destul de clar pentru toată

lumea cum se formează bugetul liceului: avem elevi, avem și buget, și invers. De aceea noi ne orientăm activitatea, cel puțin, spre menținerea numărului de elevi în instituție. Bugetul liceului ne permite nu doar întreținerea instituției, dar și dezvoltarea ei. Căutăm și alte surse financiare pentru dezvoltarea atât a infrastructurii liceului, cât și a procesului de educație. De la domnul Boris Dînga am moștenit grija față de alimentarea elevilor. Avem un parteneriat frumos cu primăria Criuleni, care anual alocă surse financiare pentru alimentarea a circa 80 de elevi din familiile dezavantajate din treapta gimnazială. Implementarea diferitor proiecte a transformat liceul și curtea lui într-un spațiu atractiv de învățare, cu condiții bune și foarte bune, cu săli de clasă luminoase și dotate cu tehnologii de ultimă oră. În ultimii doi ani ne-a reușit să deschidem „Clasa Viitorului” și Laboratorul Digital, iar, urmare a implementării unui proiect cu ASICS, am asigurat „Clasa Viitorului” cu echipamente ce au transformat acest spațiu în unul creativ, motivant, perfect pentru o educație de durată. Aici elevii se implică în activități practice care îi provoacă să gândească critic, să rezolve probleme și să fie în pas cu inovația.

– Ce măsuri și inițiative întreprindeți pentru a cultiva și menține relații sănătoase și constructive între cadrele didactice și personalul școlar din instituție?

– O instituție școlară funcționează bine atunci când relația între actanții educaționali e bazată pe încredere și colaborare. La temelia activității liceului punem accent, mai întâi de toate, pe starea emoțională a fiecăruia. Liniștea, buna înțelegere, susținerea inițiativelor frumoase sunt câteva dintre aspectele de care avem grijă să le menținem în liceu. Toate activitățile, formale și non-formale, le organizăm pornind de la ideea colaborării și implicării atât a profesorilor, cât și a elevilor și părinților. Dacă urmăriți pagina de Facebook a instituției, veți vedea că nu există nicio activitate în care să nu fie implicați părinții. Începând cu actul decizional și terminând cu ieșirile la teatru, excursiile etc., suntem împreună, așa cum îi stă bine unei familii mari și unite. Chiar ne putem lăuda cu faptul că în instituția noastră problemele se rezolvă pe calea discuției, colaborării și înțelegerii.

– În calitate de profesoară de istorie, cum abordați motivarea și implicarea elevilor în învățarea acestui

obiect, în special, în cazul celor care nu manifestă un interes deosebit pentru această disciplină?

Care sunt strategiile pe care le folosiți pentru a face materia mai accesibilă și mai atractivă pentru elevi?

– Astăzi, într-o lume care este în continuă transformare, este important să dezvoltăm la elevi competența de a studia critic informațiile și de a alege între ce este și ce nu este important. Deci, elevii trebuie să gândească și să învețe critic. Elevii nu trebuie să tocească informația, dar să o analizeze, prezentând argumente în favoarea răspunsului prezentat, iar asta îi motivează spre cercetare și descoperire. Este important ca elevul să vadă evenimentele și procesele istorice dintr-o multitudine de puncte de vedere. Ne reușește doar urmare a creării unei atmosfere de încredere între elev și profesor. Stimularea participării active a elevului la diferite activități educaționale este cheia succesului nu doar pentru cei pasionați de istorie, dar și pentru ceilalți. Aș mai spune că elevii prețuiesc mult pregătirea profesorului pentru lecție, utilizarea mijloacelor informaționale la ore, stimularea și motivarea învățării.

– Cu privire la performanțele excelente ale elevilor Dvs.: cum reușiți să-i pregătiți pentru astfel de realizări?

– Olimpiada școlară, pentru liceul nostru, este cel mai important concurs, care ne face deosebiți de alte instituții școlare din raion. Nu a fost an de studii în care noi să fi cedat întâietatea în această competiție. Pregătirea de olimpiadă nu înseamnă pentru cadrele didactice și pentru elevii noștri doar câteva luni de muncă înainte de concurs, ci pornește de la identificarea, încă din clasa a V-a, când ne vin copiii de la Școala Primară Criuleni, a elevului, în care vedem strălucirea și grăunțele de lumină pentru o disciplină școlară. Apoi urmează munca, multă muncă, susținută de încurajări și recompense. La activitățile de bilanț, precum „Gala laureaților”, „Ultimul clopoțel” și altele, elevii devin eroii comunității educaționale. An de an sunt răsplățiți pentru succes, sunt susținuți și încurajați pentru noi realizări. Avem discipline școlare la care anual obținem locuri de frunte la olimpiadele republicane, de exemplu: istoria, limba engleză, limba și literatura română, ecologie. Este o dedicație atât a elevului, cât și a profesorului.

– Având în vedere apropierea examenelor pentru clasele absolvente, cum abordați pregătirea elevilor pentru examenul de Bacalaureat? Care sunt principalele strategii pe care le folosiți pentru a-i ajuta să-și consolideze cunoștințele și să obțină rezultate bune în timpul examenului?

– Reușita la examenul de bacalaureat merge de mână cu efortul și organizarea. Elevii noștri sunt îndemnați să înțeleagă că munca de azi se răsplătește mâine, că de reușita examenului de bacalaureat depinde viitorul lor. Profesorii noștri, cu fiecare demers educational proiectat și realizat la clasă, ținesc pregătirea elevilor pentru această evaluare. Programa de examen, modelele de teste propuse de ANCE sunt sursele de bază de la care pornește munca profesorului cu clasa de elevi, nu doar în cadrul lecției, dar și în orele de consiliere pe care punem foarte mare preț. Încurajăm elevii noștri să studieze bine limba engleză ca să poată obține „10” din oficiu la această disciplină. Dar, cel mai important, le cultivăm încrederea că sunt buni, au pregătirea necesară și să meargă la examen cu certitudinea că vor reuși.

– Cum vă implicați în dezvoltarea profesională a personalului didactic pentru a asigura îmbunătățirea continuă a practicilor educaționale și a rezultatelor elevilor?

– Suntem școala în care toată lumea învață și de la care se învață. Activitățile de formare sunt preocuparea noastră de bază. Profesorii cu experiență sunt încadrați în diverse activități de formare, organizate la nivel de raion și de țară. Cadrele didactice au statut de formatori locali și naționali, sunt membri ai comisiilor de evaluare a examenelor de absolvire a liceului și a gimnaziului, membri ai comisiilor de atestare raionale și republicane. Toate aceste impun căutare și muncă, străduință și dorință de a ieși din zona de confort. Pentru tinerii nou angajați, și la acest capitol ne putem lăuda, căci avem profesori tineri și foarte buni, instituim mentoratul de inserție, îi ajutăm, susținem și încurajăm. Printre colegi avem mulți foști elevi de-ai noștri, pe care îi creștem și-i aducem în liceu cu certitudinea că sunt cei mai buni. La nivel de școală, organizăm seminare teoretico-practice, mese rotunde, conferințe, consilii tematice la care învățăm unii de la alții și ne străduim să devenim mai buni. Atestarea cadrelor didactice este, la fel, modalitatea de a pași înainte, e imboldul pentru studiere, căutare, de aceea încurajăm obținerea gradelor didactice și ne mândrim că majoritatea profesorilor noștri sunt deținători de grad didactic. Liceul investește mult în formarea cadrelor, an de an profesorii sunt delegați la cursuri de perfecționare, iar acum, mai nou, și la recalificare.

Studentă a UPSC, creatoarea colecției Festivalului Romanian Design Week 2024

Victoria Bagrin, autoarea proiectului „Cu de toate”, a fost aleasă pentru a reprezenta identitatea vizuală a celei de-a 12-a ediții a Romanian Design Week 2024.

Pentru ediția din 2024, UniCredit Bank a organizat un concurs destinat tinerilor ilustratori și designeri grafici, cu vârste între 18 și 25 de ani, pentru realizarea colecției oficiale de merch. Concursul a atras 41 de înscrieri eligibile, iar în urma unui proces riguros de selecție, Victoria Bagrin, studentă la Facultatea de Arte Plastice și Design de la Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă” din Chișinău, a fost desemnată drept unul dintre cei doi câștigători.

Romanian Design Week, cel mai mare festival de design și arhitectură din România, s-a desfășurat între 24 mai și 2 iunie 2024, în clă-

direa emblematică a fostului restaurant CINA din București.

Festivalul Romanian Design Week este un proiect The Institute, prezentat de UniCredit Bank și finanțat de Ministerul Culturii din România. „Idea ilustrației este in-

spirată din stilistica în care lucrez, combinând arta din anii '80-'90 cu arta contemporană. Vin dintr-un oraș sumbru, cu construcții vechi, dar fermecătoare. Analizând fotografiile din București, am descoperit câteva din anii '90 și am decis că fotografia va fi elementul principal al compoziției. Am redesenat-o manual pentru a reflecta complet stilul meu, dând frâu liber imaginației.

Experiența colaborării cu RDW va rămâne mereu în amintirile mele ca prima mea excursie în București și primul merch la care am lucrat. A fost o zi de neuitat și una dintre cele mai fericite din ultimul timp”, a declarat Victoria Bagrin, studentă în anul II, programul de studii Grafică.

La deschiderea festivalului, Victoria Bagrin a fost însoțită de profesorul Constantin Șarcov, precum și de alți studenți din cadrul programului de studii Grafică.

Programul guvernamental DOR își continuă activitatea

Programul guvernamental DOR „Diasporă* Origini* Reveniri”, aflat la a XII-a ediție, se va desfășura în perioada 14-23 august curent. Pentru a participa la el s-au înregistrat 245 de copii din Republica Moldova și din diaspora. Cele mai multe dosare au fost depuse de tineri din SUA, Ucraina, România, Cehia, Portugalia, Italia, Irlanda, Marea Britanie, Franța, Elveția, Germania, Canada, Spania, Belgia, Grecia, Țările de Jos, Rusia și Turcia.

Daniel Vodă, purtătorul de cuvânt al Executivului Republicii Moldova, a declarat că „s-a încheiat înregistrarea pentru Programul guvernamental DOR. Pe parcursul a două luni s-au înregistrat 211 copii și tineri din diaspora, doritori de a participa și de a se conecta cu tradiții, cultură, neam și limba română. Totodată, 34 de copii sunt din Republica Moldova. În total, s-au înregistrat 245 de doritori. Urmează selecția participanților conform criteriilor de eligibilitate și informarea părinților cu referire la detaliile organizatorice.”

De menționat că participarea la program este gratuită, toate cheltuielile fiind suportate de bugetul de stat, cu excepția celor de transport spre/din Republica Moldova. Scopul Programului este consolidarea legăturilor emoționale, culturale și de identitate ale copiilor și tinerilor din diaspora moldovenească cu țara de origine. DOR se desfășoară sub patronajul Cabinetului de Miniștri al Republicii Moldova, prin intermediul Biroului relații cu diaspora.

B. Iu.

INTERVIUL DE JOI

Ana Novic: „Începând cu actul decizional și terminând cu ieșirile la teatru, excursiile etc., suntem împreună, așa cum îi stă bine unei familii mari și unite”

(Continuare din pag. 3)

– Sistemul educațional, actualmente, pune accentul pe diverse proiecte și colaborări. Puteți să ne povestiți despre relațiile de parteneriat pe care Liceul Teoretic „Boris Dînga” le-a stabilit cu alte instituții sau organizații? Care sunt obiectivele și beneficiile acestor parteneriate pentru elevi și pentru școală?

– Pe bune, instituția noastră colaborează cu mulți parteneri și vreau să menționez relațiile noastre la nivel local și național cu Centrul de Resurse pentru Tineri UNIT, Centrul Prietenos Tinerilor VITAMIN, Asociația Obștească „Fiecare Contribuie la Schimbare”, Biserica „Arhanghelul Mihail”, Fundația pentru Dezvoltare din Republica Moldova, activitatea cărora completează procesul prin organizarea activităților educaționale, de promovare a modului sănătos de viață, de prevenire a comportamentului deviant, de implicare a tinerilor în activități de voluntariat. CRT UNIT finanțează proiectele elaborate de Grupul de Inițiativă Comunitară „Ochii și urechile comunității”, întemeiat pe lângă Consiliul Elevilor, care în anii de studii 2022-2023 și 2023-

2024 a implementat 2 proiecte comunitare și 2 proiecte internaționale. Un parteneriat minunat avem cu Fundația pentru Dezvoltare din Re-

publica Moldova, AO „Fiecare Contribuie la Schimbare”, Pestalozzi Children Foundation. În baza Memorandumului semnat implementăm proiectul „Incluziunea educațională și – sociopsihologică a copiilor de părinți migranți”, s-a oferit suport psihologic, educațional pentru a asigura incluziunea copiilor, părinții cărora sunt plecați peste hotarele țării.

– Având în vedere că Liceul Teoretic „Boris Dînga” găzduiește o comunitate școlară mare, care sunt principalele aspecte ale acestei responsabilități, care vă aduc satisfacție sau provocare?

– Da, suntem o comunitate școlară relativ mare, 542 de elevi și 38

de profesori. Transformările de astăzi din domeniul educației solicită schimbarea semnificativă atât a atitudinii elevilor față de procesul de învățare, cât și a cadrelor didactice față de organizarea și desfășurarea procesului educațional. Urmărim ca fiecare să fie pătruns de conștientizarea și responsabilitatea implicării în schimbare. Avem un parteneriat eficient cu părinții care cred și sprijină efortul nostru comun. Un rezultat frumos la examenele de Bacalaureat (în sesiunea 2023 toți 63 de elevi au reușit, plasându-ne în poziția pe locul 41 în țară) reprezintă o satisfacție, dar, în același timp, și o provocare, căci imediat avem un nou scop - cel puțin, de a menține această poziție. Același obiectiv îl avem atunci când vorbim despre olimpiada școlară, fiecare succes ne impune și mai multă muncă, pentru ca în următorul an să menținem locul de lider în clasamentul instituțiilor din raion. În acest an am obținut 62 de locuri premiate la etapa raională și ne-am învrednicit de titlul „Instituție de top”. Vrem să menționăm că Liceul Teoretic „Boris Dînga” face parte din cele 35 de școli incluse în rețeaua de Școli Model și conștientizăm marea noastră responsabilitate de a reuși. Sperăm în colab-

orarea de succes cu partenerii noștri, cu APL I, APL II, care vor fi un suport real în transformarea liceului într-o adevărată Școală Model.

– Este admirabilă munca pe care o depuneți și impactul pe care îl aveți în viața și educația tinerilor, dnă Ana Novic. Mult succes în toate proiectele și inițiativele viitoare ale prestigiosului Liceu Teoretic „Boris Dînga”!

**A intervievat
Silvia ȚURCAN**

Gestionarea stresului și libertatea exprimării la examen

Cum se manifestă reacțiile corpului în situații stresante și care sunt alternativele pentru a reduce stresul în timpul examenelor?

Multitudinea de situații și provocări cu care se confruntă elevii claselor a XII-a trezesc o stare de epuizare, atât emoțională, cât și fizică, conturând o stare de anxietate. Nu uităm că anxietatea normală este și benefică pentru om. Ea induce sentimentul responsabilității, ce ajută la o mai bună organizare în acțiune.

Însă anxietatea scăpată de sub control trece într-o anxietate patologică, trăită sub presiunea unui stres continuu. Pregătirea de examen declanșează la elevi o stare de stres, amplificată de frică, incertitudine, panică, disconfort, frustrare, nervozitate, stări depresive, explozii emoționale, crize nervoase cu simptome comportamentale, emoționale, cognitive și fizice.

Simptomele comportamentale se manifestă prin:

- pofta de mâncare mai mare sau mai mică decât de obicei. Aici recomand, cu cel puțin o zi înainte de examen, să se manance conștient (mănânc, deoarece îmi este foame sau am emoții?). Pentru a vă răspunde într-o oarecare măsură, mai întâi beți un pahar cu apă. Creierul, când nu mai simte pericol pe parcursul examenului, declanșează alte simptome la nivel psihosomatic. La fel poate fi și în cazul când se renunță la mâncare, unde concentrația se orientează pe durerile somatice și nu pe exprimarea liberă la scrierea testului;
- nevoia de somn, mai mare sau mai mică decât de obicei. Vin cu

recomandarea către elevi să doarmă la ora amiezii cu cel puțin 3 zile înainte de examen. Noaptea, înainte de examen, poate fi destul de obositoare sau, și mai mult, să aibă insomnie;

- amânarea sarcinilor, de fapt, este alegerea priorităților, ceea ce este foarte bine în acest moment - *prioritare sunt examenele*. Tot aici se poate delega altor persoane de încredere acele sarcini care par să fie importante;
- refugiu în alcool, fumat și droguri sunt câteva alternative negative, în spatele cărora elevii încearcă să-și ascundă emoțiile, fără să conștientizeze că riscă să rămână dependenți de aceste vicii după depășirea stresului de examen.

Simptomele emoționale se manifestă prin:

- anxietate, depresie, iritabilitate sau furie, senzația că ești copleșit sau că ești izolat.

Simptomele cognitive se manifestă prin:

- tulburări de memorie;
- putere scăzută de concentrare;
- viziune negativă asupra vieții;

Marina GRECU,
magistru în psihologie,
grad didactic I,
IPLT „Spiru Haret”

- gânduri anxioase;
  - îngrijorare permanentă.
- Pentru gestionarea acestor simptome ar fi bine să se creeze un program de studiu zilnic sau săptămânal, care să includă timp rezervat pentru fiecare examen, poate chiar și un termen-limită pentru fiecare sarcină. Tot aici se poate de înlocuit metodele de învățare pasivă cu cele active, punând accent și pe diversitatea stilurilor de învățare (vizual, auditiv, practic). În timp ce se citește, se poate de înregistrat, după care materialul se împarte în părți mai mici, elaborând scheme, explicarea conceptelor altor colegi sau celor interesați.

Simptomele fizice se manifestă prin:

- dureri de cap, dureri de piept;
- palpitații;
- răceli frecvente;
- diaree sau constipație;

- greață;
- amețeli.

Este foarte important pentru elevi, în această perioadă tensionată, să aibă grijă de sănătatea fizică și mentală printr-o dietă echilibrată, exerciții fizice și un somn sănătos. Toate acestea sunt bune practici în menținerea energiei și concentrării în perioada de examene.

Sub presiunea emoțiilor, elevii, în timpul examenului, se mai pot confrunta cu erori în gândire (numite biasuri cognitive), explicându-se în felul următor: ceea ce gândește este corect, bazat pe argumente raționale, validate, dar realitatea este alta. Un exemplu ar fi: fiind încrezut în cunoașterea multor informații, trece cu vederea adaptabilitatea și actualitatea temei în itemul din test.

Tot în acest moment tensionant, mai mult ca niciodată, elevii au nevoie de susținerea și încurajarea adulților. Îndemnul părinților și cadrele didactice să fie mult mai empatici cu emoțiile elevilor, înțelegându-le comportamentul, cel puțin în pragul examenelor, fără a-i judeca și ofensa. Prin validarea și oglindirea emoțiilor acestora vor avea parte și de rezultate mult mai frumoase. Absolvenții, simțindu-se în siguranță, își creează un confort propriu în ziua examenului.

Dragi absolvenți, cunoștințele și resursele voastre merg de mână cu voi în sala de examen. Este nevoie doar

să gestionați emoțiile pentru libera exprimare a cunoștințelor.

Următorul exercițiu o să vă convingă cât de greu îi este creierului să gândească sub influența emoțiilor.

Aplicare:

Elevii participă la o activitate de relaxare a corpului. Se relaxează cu ținuta corectă pe scaun.

Explicați și demonstrați sau aplicați singuri (dacă sunteți de unul singur în fața acestui exercițiu).

Încordați picioarele atât timp, cât numărați până la 10.

Respirația: inspirați încet și adânc, apoi expirați încet.

Repețiți activitatea. Repetați respirația.

Încordați fesele atât timp, cât numărați până la 10.

Respirația: inspirați încet și adânc, apoi expirați încet.

Repețiți activitatea. Repetați respirația.

Încordați abdomenul atât timp, cât numărați până la 10.

Respirația: inspirați încet și adânc, apoi expirați încet.

Repețiți activitatea. Repetați respirația.

Încordați mâinile și pumnii atât timp, cât numărați până la 10.

Respirația: inspirați încet și adânc, apoi expirați încet.

Repețiți activitatea. Repetați respirația.

Încordați tot corpul atât timp, cât numărați până la 10.

Respirația: inspirați încet și adânc, apoi expirați încet.

Repețiți activitatea. Repetați respirația.

Cum vă simțiți? V-a fost ușor să fiți încordați și, concomitent, să numărați, să inspirați și să expirați?

Relația gândire - emoție este bilaterală, de condiționare reciprocă. Evaluarea cognitivă are întotdeauna legătură emoțională. Putem controla emoțiile doar dacă devenim o clipă conștienți de aceste emoții. În acest caz lăsăm creierul să își facă datoria de a gândi.

Recomandări de la ANSA pentru părinții care își vor duce copiii la tabere de vară

Părinților care au decis să-și ducă copiii la tabere de vară le-au fost adresate câteva recomandări de la Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor (ANSA). „Întru evitarea oricăror situații neplăcute pentru copii, recomandăm părinților să meargă personal la tabără, înainte de a duce micuții. Să se informeze în detalii despre condițiile de igienă și siguranță alimentară, să verifice deținerea de către blocurile alimentare din cadrul acestor instituții a actelor permise eliberate de către ANSA, a Certificatului de înregistrare în domeniul siguranței alimentelor sau a Autorizației sanitar-veterinare de funcționare”, se spune în comunicatul emis de ANSA.

sau intoleranță, gramajul produsului oferit per copil. Meniul va fi afișat în loc accesibil pentru copii și coordonat cu reprezentanții ai Agenției Naționale pentru Sănătate Publică (ANSP). Înainte de deschiderea taberelor de vară, o comisie specială constituită din reprezentanți ai ANSA și ANSP, precum și ai Agenției pentru supraveghere tehnică, ai autorităților publice locale și ai organizației sindicale vor verifica gradul de pregătire a locațiilor respective.

Controale inopinate

În plus, ANSA a emis un Ordin privind evaluarea nivelului de pregătire a blocurilor alimentare din cadrul entităților de odihnă. Așa că pe toată perioada sezonului estival, inspectorii vor efectua controale inopinate la tabere de odihnă unde, suplimentar, vor monitoriza supravegherea calității produselor achiziționate pentru alimentația copiilor, precum și pentru a oferi suport consultativ la organizarea activității personalului din blocul alimentar.

„Se interzice părinților și altor vizitatori să aducă copiilor la tabără produse alimentare ușor alterabile și nesănătoase (hotdoguri, chipsuri, apă carbogazoasă), pentru a evita cazuri de toxinfecție alimentară. Alimentația copiilor se efectuează în baza unui meniu prestabilit”, mai prevede actul alcătuit de ANSA.

La Chișinău, 15 tabere cu sejur de zi pentru copii

Reamintim că primăria capitalei va organiza în acest sezon estival 15 tabere cu sejur de zi la instituții de învățământ primar și secundar, ciclurile I și II, precum și 3 tabere constanțe: „Poenița Veselă”, „Alunelul” și „Cireșarii”. Totodată, vor fi organizate 14 tabere sportive la școlile de specialitate, 1 tabără ecologică, 13 Centre de creație care vor funcționa în perioada 1-30 iunie a.c., 20 de tabere tematice în baza Centrelor comunitare pentru copii, precum și 14 tabere în baza Bibliotecii Municipale „B. P. Hasdeu”.

Prețul unui bilet în taberele cu sejur de zi, pentru 15 zile, este de 2 550 de lei, părinții urmând să achite 20 la sută din costul total al acestuia. Pentru taberele constanțe, prețul unui bilet pentru 10 zile este de 3 700 de lei. Și în acest caz părinții vor achita doar 20% din costul lui total. Totodată, în taberele constanțe vor fi repartizate, cu titlu gratuit, 1 828 de bilete, toate pentru familii social-dezavantajate.

B. Iu.

Mai multe activități-surpriză de Ziua Internațională a Ocrotirii Copiilor

Ziua Internațională a Copilului a fost marcată cu mult fast în Republica Moldova, cu tot felul de activități-surpriză și jocuri de dezvoltare pentru cei mici, menite să le ridice dispoziția și să le mențină voia bună cel puțin pe parcursul întregii zile. În plus, acțiuni organizate de autorități au avut loc în diferite sectoare ale capitalei, cuprinzând o arie vastă, cu activități polivalente. Astfel, la Grădina Botanică „Alexandru Ciobotaru” s-a desfășurat programul „Celebrăm copilăria împreună”, în cadrul căruia protagoniștii sărbătorii și cei care îi însoțesc au avut parte de felurite manifestări artistice, expoziții, ateliere, precum și de o prezentare a tehnicii de intervenție și criminalistică, organizată de Ministerul Afacerilor Interne. De asemenea, serviciul chinologic și-a etalat măiestria prin prezentarea dexterităților de dresaj cu „echipa” canină, stârnind admirație și sentimente vădite de bucurie în rândul copilașilor, dar și al adulților. Nici sporturile tradiționale nu au lipsit din largul program al festivității copilului, având loc demonstrații de luptă trântă, tragere a odgonului și oină. De remarcat că intrarea pe teritoriul Grădinii Botanice a fost liberă, iar primii trei mii de vizitatori au primi înghețată gratuită, pufuleți, sucuri autohtone și snacks-uri ce le-au indulcit acest remarcabil început de vacanță. De asemenea, activități dedicate Zilei Copilului au fost organizate în Parcurile „Valea Morilor” („Bumbăcel Fest”, „Bucurie și Creativitate pentru Viitorul Nostru”), „Alunelul” (Festivalul „Lumea Copilăriei”), „Valea Trandafirilor”, „Sarmizegetusa” („Copilărie - dulce feerie”), „Butoiaș” (Festivalul de film în aer liber), Grădina Publică „Ștefan cel Mare și Sfânt”, Grădina Zoologică, Aleea Mircea cel Bătrân (Spectacolul „Sărbătoare, zâmbet și culoare”) și alte locații din capitală.

Este de menționat că Ziua Internațională a Ocrotirii Copiilor în țara noastră este marcată anual în data de 1 iunie. Evenimentul este sărbătorit în conformitate cu Declarația Drepturilor Copilului, adoptată în anul 1959 de Adunarea Generală a ONU.

Reporter UPP

Pe meleaguri buciumentene

Nu există practică fără acțiune, iar firul poveștilor, cuvântul bun și spus la locul potrivit, cartea citită - toate devin inspirație și emoții vii pentru copii.

La Gimnaziul „V. Cimpoeș” din satul Buciumeni, Ungheni, în cadrul Zilelor Literaturii Naționale, a demarat proiectul „Cărți pentru școala ta”. La eveniment au fost invitați mai mulți scriitori, artiști și oameni de artă. În această zi liceul și-a deschis ușile pentru a-i întâmpina cu pâine și sare, cu flori și cu înaltă prețuire pe jurnalista și scriitoarea Gutiera Prodan, maestru în arte; pe subsemnata,

artista și profesoara Oxana Mardari; pe scriitoarea, profesoara și membra cenaclului literar-artistic „Vocea Generațiilor” Marcela Șeptelici; pe organizatoarea de evenimente la Clubul „Impresii din viață și cărți”, bloggerița Svetlana Vizitiu. Cuvintele copiilor adresate oaspeților, în semn de admirație și respect, au fost afirmații și judecăți de valoare din cărțile citite de ei: „Când cuvântul bun domină, viața-i plină de lumină”, „Azi vorbim de poezie, multă cinste cui o scrie!”. Elevii au recitat, cântat, dansat, iar

această activitate s-a datorat profesorilor din acest liceu - Nionila Stoica, Angela Cogălniceanu și, bineînțeles, directorului Vera Ciornea. Atât elevii, cât și dascălii lor au dat dovadă de talent și vocație, dăruire și atitudine, încât întâlnirea de suflet să se desfășoare la un nivel înalt.

Invitații au fost încântați de atmosfera creată de cântec și poezie, această demonstrând că profesorii, prin elevii lor, știu să promoveze frumosul. Sălile și holul școlii a găzduit un vernisaj de pictură despre pace, care a încălzit inima și sufletul. Profesoara

Nionila Stoica a afirmat că „o asemenea întâlnire, față-n față cu scriitorul, este metoda cea mai convingătoare pentru a-i face pe copii să citească. Cei crescuți din inteligența strămoșilor și a cărților pun întotdeauna pe primul plan CARTEA, cea cu care, suntem siguri, pornind pe drumul vieții, niciodată nu vom da greș, fiindcă din ea poți culege numai înțelepciune. Așa gândesc pedagogii din instituția noastră. Oaspeții ne-au garantat un produs finit de calitate. Mulțumiri oaspeților dragi, care ne-au încântat cu melodiile și poeziile lor, ne-au dăruit CD audio, multe cărți și reviste. Tot ce s-a spus sunt informații foarte valoroase”. Oaspeții au împărțit din experiența

lor de viață, au răspuns la un șir de întrebări oferite de copii. Astfel, s-a produs o interacțiune și o comunicare plăcută și foarte interesantă. La sfârșit copiii au primit diplome pentru cea mai expresivă recitare de poezie.

La această întâlnire cu poezia și cântecul, în cadrul Zilelor Literaturii Naționale, toată admirația, respectul, prețuirea și mulțumirile se îndreaptă către profesorii și elevii de la Gimnaziul „V. Cimpoeș”. Proiectul „Cărți pentru școala ta” a fost o lecție de cultură și educație.

Oxana MARDARE,
artistă și profesoară

День Семьи в семье «Оризонт»

Семейные традиции — это то, что делает нашу жизнь более ценной и запоминающейся. Они связывают нас с прошлым и помогают нам строить будущее.

Как и когда зарождаются семейные традиции? Тогда, когда хочется быть вместе, чтобы разделять и радости, и печали. Частное Образовательное Учреждение Теоретический Лицей «Оризонт», филиала Чокана, также является большой семьей, которая объединяет почти тысячу детей и их родителей. В 2023 году мы впервые решили зародить новую традицию: 15 мая отмечать Международный день семьи.

Ежегодно, 15 мая, отмечается **Международный день семей** (International Day of Families), провозглашенный резолюцией Генеральной Ассамблеи ООН 47/237 в 1993 году. Установление этого дня ставит целью обратить внимание общественности стран на многочисленные проблемы семьи.

С семьи начинается жизнь человека, здесь происходит формирование его как гражданина. Семья — источник любви, уважения, солидарности и привязанности, то, на чем строится любое цивилизо-

ванное общество, без чего не может существовать человек. Семья — самое главное в жизни каждого человека. Семья — это дом, семья — это мир, где царит любовь, преданность и взаимопонимание. Это радости и печали, которые одни на всех, это привычки и традиции.

Выражаем большую благодарность семье Ботнаренко, учащихся 2 «F» класса, которая оказала техническую и организационную поддержку в подготовке и реализации незабываемого концерта с участием детей и родителей начальной школы. Также выражаем особую благодарность учителям и воспитателям начальной школы, учителю музыкального воспитания А.В.Баховой и художественному руководителю танцевального кружка Надежде Царевой в подготовке необыкновенных музыкальных и танцевальных номеров.

С огромной теплотой мы вспоминаем каждый номер. Как это было....

Концерт начался с просмотра видеоролика «Семейный вопрос», который подготовили учащиеся 2 «F» класса, который поднял всем присутствующим настроение. К тому же мы узнали очень много интересного о наших детях, которые говорили от души, от самого сердца и умиляли нас своей непосредственностью.

Что на свете может быть дороже, чем семья! Ну, конечно, же семья. Этот секрет знают наши дети 1-х и 2-х классов, которые выступили с номером «Да здравствует семья!»

Чудесное исполнение песни «Счастье» прозвучало в исполнении учителя музыкального воспитания Анны Вячелавны Баховой и нашего выпускника лицея Дми-

трия Железого. Самое большое счастье в семье — это дети. Маленькие дочери — единственные люди, способные смягчить сердца сильных мужчин. На сцену вышли 36 пар пап и дочек и представили танец «Папина дочка». С каким вдохновением сильные папы кружили своих маленьких принцесс.

Для каждого ребенка лучшее лекарство, это — мама. Прижмет к груди, погладит по голове, поцелует ушибленное место, подует на сбитую коленку и все болезни, как рукой снимет, никто так не украшает женщину, как идущий рядом... сынок! Следующим, не менее трогательным, было выступление мам и сыновей с номером «Ты мое счастье». На площадку вышли 98 красивейших пар.

Особое внимание на празднике было уделено нашим любимым бабушкам и дедушкам. Среди нас были бабушки и дедушки, которые уже пол века вместе! Это замечательное событие в семье именуется **ЗОЛОТОЙ СВАДЬБОЙ**. В 2023 году несколько семей радостно отметили или еще отметят «Золотую свадьбу». На сцену были приглашены юбиляры семейной жизни: Василий Павлович и Нина Ивановна Кубасовы, Пётр Александрович и Валентина Прокоповна Ячкуринские, Григорий Петрович и Мария Степановна Малюта. Директор лицея Исмаил Окан Гюр поздравил

юбиляров и еще раз обратил внимание, что у таких людей мы получаем величайший и бесценный дар — умение ценить друг друга, жить в любви и заботе друг о друге.

Семья словно солнце большое — полно и надежд, и добра. На сцену вышли все мальчики начальной школы и исполнили танец «Солнце».

Дети — цветы жизни. Они украшают нашу жизнь и наполняют ее смыслом. Дети растут... и какими они будут, зависит от нас, от взрослых! Вся школьная площадка покрылась ромашками. Это девочки-цветочки лицея исполнили танец «Ромашки».

В семье прививаются многие нравственные ценности, что нужно честным быть и искренним. И главное семья должна привить — БЫТЬ ЧЕЛОВЕКОМ! На сцену пригласили учителя музыкального воспитания лицея «Оризонт» Кэтэлин Хиоара со своими воспитанниками, которые исполняют песню «Oameni bunii» (автор - сам Кэтэлин Хиоара).

Апогеем праздника стал сюрприз от наших замечательных родителей лицея, которые всегда поддержат своих детей и, чтобы не случилось, всегда будут рядом. Все мамы и папы были одеты в белые футболки с надписями «#СЫН», «#ДОЧЬ». Флэшмоб «Когда ты станешь большим сын...» останется в памяти каждого ребенка.

Вот таким душевным получился у нас концерт, посвященный Международному дню Семьи. Каждый из нас убедился, что, если взять Любовь и Верность, к ним добавить чувство Нежность, всё умножить на года, то получится — СЕМЬЯ!

Светлана ДРАГАЛИН,
зам. директора начальной школы, ТЛ «Оризонт»

Un titan al filosofiei

(300 DE ANI DE LA NAȘTEREA LUI IMMANUEL KANT)

Immanuel Kant este unul dintre cei mai mari gânditori din toate timpurile, filosof care a fost pentru vremurile moderne ceea ce au însemnat Platon și Aristotel pentru antichitate.

În volumul său „Logica generală” Im. Kant vine cu o celebră remarcă: „Domeniul filosofiei în sens universal poate fi redus la următoarele întrebări: 1) Ce pot să știu? Ce pot să fac? Ce pot spera? Ce este omul?”

Conform opiniilor sale, la prima întrebare dă răspuns *metafizica*, la cea de-a doua – *morală*, la a treia – *religia*, iar la cea din urmă – *antropologia*. În fond, toate acestea s-ar putea reduce la antropologie, fiindcă primele trei întrebări se raportează la ultima.

Gânditorul, așadar, e pus în situația de a determina: 1) sursa științei umane; 2) sfera aplicării posibile și utile a întregii științe și, oricum, 3) limitele rațiunii. Ultima problemă este cea mai importantă, dar și cea mai dificilă.

Tot în această lucrare Immanuel Kant face următoarea mențiune: „În genere, cine nu poate să filosofeze nu poate fi numit filosof. Filosofarea, însă, nu se poate învăța decât prin exerciții și prin aplicarea propriei rațiuni... Deci, adevăratul filosof, gânditor independent, trebuie să-și aplice rațiunea liber și personal, nu să-i imite pe alții”.

Cei care au influențat definitiv concepția lui Kant au fost filosofii John Locke, David Hume și Jean-Jacques Rousseau.

Cu toate că are o operă bogată, lucrările cele mai importante ale lui Kant sunt cele trei *Critici*: *Critica rațiunii pure* (1781), *Critica rațiunii practice* (1788) și *Critica facultății de judecare* (1790), ele alcătuind un sistem care a dat concepției kantiene numele de *criticism*. În prima, Im. Kant analizează rațiunea speculativă, adică spiritul în calitatea de a cunoaște și capacitatea acestuia de a distinge adevărul de fals. În a doua carte el

analizează rațiunea în calitatea ei de a se raporta la acțiune și de a discerne ceea ce trebuie făcut și ceea ce trebuie evitat. În cea de-a treia *Critică* a sa, Kant analizează rațiunea în calitatea ei de a fi capabilă să sesizeze finalitatea lucrurilor și să încerce emoții estetice.

Critica rațiunii pure, capodoperă a filosofiei universale, este una dintre lucrările de specialitate cel mai greu de înțeles. Kant însuși a recunoscut că este „aridă, obscură, în răspăr cu toate ideile curente și, pe de-asupra, și prolixă”. N-o înțelegeau până la capăt chiar filosofii vremii, ceea ce a și decis să stăruim asupra ei.

În această *Critică*, Im. Kant și-a propus să examineze dacă metafizica, anterior regina științelor, putea fi repusă la locul ce i se cuvenea de drept. Importante chestiuni filosofice deveniseră obiect de nesfârșite și irezolvabile controverse. Marele filosof spera să realizeze aci un progres comparabil cu recentele progrese înregistrate în știință (așa cum a influențat fizica lui Newton, pentru care avea o mare predilecție), făcând o improvizare critică a naturii rațiunii însăși.

De fapt, expresia „rațiune pură” din titlu nu înseamnă altceva decât „rațiune a priori”, adică ceea ce poate fi cunoscut prin rațiune, independent de orice element provenit din experiență (de aci și denumirea de idealism transcendent). Marele filosof era de acord cu empiriștii că nu pot exista idei innăscute (în sensul de ceva cunoscut anterior oricărei experiențe sensibile), însă nu a fost dispus să admită că nicio cunoaștere nu poate să provină decât din experiență. Până la dânsul gânditorii/filosofii acceptaseră că întreaga noastră cunoaștere trebuie să se conformeze

obiectelor, cunoștințele fiind considerate doar imagini subiective ale obiectelor, ceea ce a și dus la eșec. Kant sugerează că aparatul sensibilității și al intelectului uman (modul omenesc de a percepe obiectele) are el însuși o formă sau structură ce modelează experiența noastră.

Im. Kant face o faimoasă distincție între fenomene (adică lucrurile așa cum ne apar nouă datorită sensibilității și intelectului uman sau, altfel zis, „lucrurile în sine”). Filosoful e de părere că întreaga cunoaștere se reduce la o judecată, la o propoziție de formă „S este P” (unde S este subiectul, iar P – predicatul), distingând judecățile analitice de cele sintetice. Judecățile analitice sunt cele în care predicatul adaugă o informație nouă, precum în propoziția „Acest măr este roșu”. Informația „este roșu” nu se poate obține doar prin analiza conceptului de „măr”, mărul real putând avea și alte culori. Judecățile analitice, evident, sunt sigure, iar spiritul nostru nu le poate contesta fără să se contrazică, dar ele, oricum, sunt explicative, neaducând informații noi, predicatul exprimând doar înțelesul subiectului or, o condiție a cunoștinței este tocmai adăugirea a

ceva. Judecățile sintetice, dimpotrivă, ne aduc o cunoștință nouă, sub acest titlu fiind singurele care interesează știința. Judecățile analitice, așadar, sunt caracteristice raționalismului, iar cele sintetice sunt caracteristice empirismului, Im. Kant semnalându-le unilateralitatea: judecățile analitice sunt absolut sigure și au un caracter necesar, dar nu aduc un spor de cunoaștere, în schimb judecățile sintetice (obținute prin experiență) aduc sporul de cunoaștere. Dar Kant își propunea să depășească atât empirismul, cât și raționalismul, căutând/dibuid să afle acele judecăți, care să fie concomitent necesare, dar care să aducă și un spor de informație, astfel să facă o sinteză a raționalismului și empirismului.

În *Critica rațiunii pure* trei facultăți intelectuale concurează la formarea conștiinței: sensibilitatea, intelectul și rațiunea. Această lucrare însumează tocmai critica fiecăreia din aceste trei facultăți.

• *Critica sensibilității* este realizată în partea de Estetică transcendentă (*esthesis* însemnând senzație, iar *transcendental* are sensul de a priori). Sensibilitatea, evident, este facultatea de a primi impresiile pe care le produc obiectele. Im. Kant dovedește că, dacă îndepărtăm din datele sensibilității tot ce este contingent/întâmplător și variabil, rămân ca element universal, constant și necesar, două forme: spațiul și timpul, în care se încadrează toate datele simțurilor și ale conștiinței. El opinează că individul uman nu poate percepe sau concepe un obiect decât plasat lângă un altul (deci, în spațiu) ori urmând altui obiect (deci, în timp). Ființele și fenomenele sensibile pot varia la infinit, dar spațiul și timpul rămân constante și identice. Spațiul este forma sensibilității externe, iar timpul este forma sensibilității interne.

• *Critica intelectului* sau *Analitica transcendentă*. Aici intuițiile

sensibilității nu reprezintă încă cunoașterea propriu-zisă, sensibilitatea fiind o facultate pasivă și receptivă, care se mărginește să transforme în intuiții impresiile sensibile și să le încadreze în formele spațiului și timpului. Și abia intelectul (înțelegerea) este facultatea activă, care transformă intuițiile în judecăți, legând între ele fenomenele și aducând la unitate multiplicitatea experienței. Intelectul nu are niciun conținut, fiind pur formal.

Kant pretinde că ar fi rezolvat disputa dintre empiriști și raționaliști: nici experiența singură, nici rațiunea, tot așa, nu vor putea fundamenta cunoașterea pentru a constitui știință, ci doar împreună: „Fără sensibilitate nu ne-ar fi dat niciun obiect și fără intelect n-ar fi niciunul gândit. Idei fără conținut sunt goale, intuiții fără concepte sunt orbe”. Așadar, fenomenele nu devin obiect de cunoaștere decât atunci când spiritul își aplică asupra lor formele sale. Raționalismul și empirismul însumează în sine doar o parte de adevăr; cunoașterea începe cu experiența, cum susțin empiriștii, dar nu întreaga cunoaștere devine experiență, cum afirmă justificat raționaliștii.

• *Critica rațiunii* sau *Dialectica transcendentă*. Să reamintim, așadar, că, dacă sensibilitatea reduce la unitate intuițiile impresiilor sensibile și le încadrează în formele a priori ale spațiului și timpului, în schimb, intelectul transformă în judecăți intuițiile sensibile, aplicând asupra lor concepte a priori. Oare îi rămâne rațiunii să desăvârșască opera gândirii, reducând judecățile însele la cel mai înalt grad de unitate posibil? Asta se realizează cu ajutorul a trei idei, numite de către Kant „concepte raționale” sau „idei transcendente”: ideile de suflet, univers și Dumnezeu.

Dumitru PASAT

(va urma)

Totalurile concursului de istorie al tinerilor cercetători, EDIȚIA A IV-A (2023–2024)

Istoria națională, asemeni altor discipline umaniste, a fost cea mai vitregită de pe urma dogmatismului totalitar. În rezultatul re-nexării Basarabiei în 1944, acestui teritoriu i s-a impus un nou model de civilizație – „civilizația sovieto-comunistă, în cadrul căreia partidul bolșevic a încercat, sub lozincă „revoluției culturale”, să modeleze un „om nou”, să realizeze coeziunea ideinică și spirituală a poporului pentru a-l mobiliza la transpunerea în viață a utopiilor comuniste.

Un factor principal de ordin instructiv-cultural, care a contribuit la formarea conștiinței socialiste, a fost propaganda organizată în mod centralizat de partid, care a cuprins toate sferile vieții spirituale. Forța acestei propagande s-a dovedit a fi din cale afară de puternică, pentru că educarea unui om nou – *homo sovieticus* – presupunea mai întâi lipsirea românilor din teritoriul românesc de limbă, alfabet, cultură, istorie, tradiții naționale. În scopul realizării acestor intenții, a fost nevoie de o masivă infuzie de pseudo-valori marxist-leniniste, precum și de o acțiune de de-naționalizare și rusificare, o completă revizuire a trecutului neamului, a ideii de statalitate, patriotism și națiune.

„Dezmințirea propagandei în istoria secolului al XX-lea” – cu acest generic recent a avut loc festivitatea de premiere a participanților la concursul istoric de cercetare, ediția a

IV-a (2023–2024), în localul Centrului de Conferințe Summit Events din Chișinău. Concursul respectiv s-a încadrat în proiectul „Studiul propagandei în istoria Armeniei, Georgiei, Moldovei și Ucrainei”, fiind implementat de către DVV Internațional în cooperare cu Fundația Korber Stiftung și Asociația Națională a Tinerilor Istorici din Moldova (ANTIM), în colaborare cu Ministerul Educației și Cercetării al Republicii Moldova, și desfășurat cu asistența financiară a Ministerului Federal pentru Afaceri Externe al Germaniei.

Concursul ca atare a avut ca obiectiv încurajarea elevilor de gimnaziu și liceu pentru cercetarea istorică a evenimentelor și personalităților din secolul al XX-lea.

Cercetarea s-a încadrat în domeniul istoriei locale recente, axându-se în teme pe istoria din localitățile conexe cu biografia lor – localitatea de baștină, satul bunicilor etc.

Concursul a contribuit la dezvoltarea gândirii critice a participanților: analiza și interpretarea surselor isto-

rice cu discernământ, evaluarea mesajelor propagandistice, recunoașterea dezinformării, manipulării și minciunii. Elevii au explorat modul în care propaganda a influențat realitățile istorice și viața curentă a oamenilor și comunităților, pentru o mai bună înțelegere a valorilor umane, cum ar fi pacea, cooperarea, evoluția și altele.

În principiu, concursul și-a propus să ofere tinerilor posibilitatea de cercetare istorică asumată, utilizând surse locale, mai puțin valorificate.

„De unde am pornit - avea să specifice în cadrul activității respective Lucia Sava, dr., conferențiar universitar, coordonatoare de proiect ANTIM: discuții cu partenerii; identificarea tematicii generale; analiza de nevoi; focus grupuri; chestionare; discuții și generalizarea datelor”.

Și, desigur, s-a pornit de la o sensibilizare a profesorilor de istorie din republică a cătorva ateliere lucrative pentru o înțelegere mai profundă a fenomenului propagandei în istorie, precum cel din 25-26 noiembrie 2023, cu genericul „Cercetarea fenomenu-

lui propagandei în sec. XX: abordări conceptuale, metodologice și practice”, formatori fiind Octavian Țicu („Propaganda și planurile expansioniste ruse în spațiul românesc; o istorie de la Petru I la Putin”); Igor Cașu („Războiul ruso-ucrainean: propagandă și narațiuni istorice în competiție”); Ludmila Coadă („Educație istorică vs propagandă: abordări conceptuale-pragmatice”); Sergiu Suvac („Propaganda războiului de pe Nistru în programele școlare și manualele de istorie”).

A urmat apoi atelierul pentru profesori din 16 decembrie 2023, având de această dată genericul „Material didactic, resurse metodologice și bune practici în abordarea fenomenului propagandei în istoria sec. XX”, animatorii sesiunii în cauză fiind Ludmila Coadă, Lucia Sava, Larisa Noroc, Lidia Prisac.

Cu un cuvânt de bun augur și cu o reflecție sensibilă, emoțională și plăcută, precum și cu o doleanță de perspectivă a concursului, a venit în fața audienței Adela Scutaru-Gutu, directoarea DVV Internațional Moldova, fiind succedată de Valentina Olaru, secretar de stat la Ministerul Educației și Cercetării, care în mesajul său de felicitare a făcut unele constatări utile privind evoluția competenței de cercetare spre o motivație continuă.

Cu un mesaj video au intervenit reprezentanții partenerului german - Fundația Korber Stiftung.

Unele rezultate, sugestii (punctele forte, lecții pentru viitor) a prezentat Ludmila Coadă, dr., conf. universitar, membră a juriului.

Unele date statistice despre proiect au fost prezentate de către Emilia Blajin, coordonatoare de proiect DVV Internațional Moldova, după cum urmează: lucrări - 76; elevi - 110; profesori - 36; instituții de învățământ - 35; lucrări individuale - 54; lucrări de grup - 32; participanți din Chișinău - 67 elevi (45 lucrări); participanți din raioane - 43 elevi (31 lucrări); elevi din clasele liceale - 71; elevi din clasele gimnaziale - 39.

Elevii învingători au fost premiați cu Diplome, pentru rezultate excelente în cadrul acestui excepțional concurs istoric, iar profesorii - cu Diplome de performanță pentru îndrumarea cu succes a elevilor.

Toți elevii și profesorii participanți la concurs au beneficiat și de premii simbolice, grație asistenței financiare a Ministerului Federal pentru Afaceri Externe al Germaniei.

Adițional, participanții la această festivitate au apreciat și expoziția de alternativă a posterelor, elaborate cu mult succes și cu o tenacitate deosebită de către elevii instituțiilor de învățământ din republică, având aceeași tematică istorică: „Dezmințirea propagandei în istoria secolului al XX-lea - indemn la pace și dezvoltare”.

Alexandru SÎRBU,
profesor de istorie și EPS,
grad didactic superior,
IP Gimnaziul
„Mihai Eminescu”,
com. Baimaclia,
raionul Cantemir

REPORTAJ

UNICEF: Turneele de fotbal „Guguță” și „Speranța” și-au desemnat laureații

Turneele interșcolare de minifotbal „Guguță” și „Speranța” și-au încheiat, la 30 mai a.c., epepea pe cât de captivantă, pe atât de feerică, culminând cu faza finală, republicană, ce a urmat campionatelor de calificare de nivel local, raional și regional. Astfel, stadionul „Zimbru” din Chișinău a găzduit etapa decisivă a competițiilor, organizate de Ministerul Educației și Cercetării în parteneriat cu Federația Moldovenească de Fotbal și cu suportul UNICEF. Întrecerile finale au întrunit aproximativ 150 de elevi și eleve din 12 instituții de învățământ din țară.

„Speranța”, la ediția a VIII-a

De specificat că turneul „Speranța”, aflat la a VIII-a ediție, este rezervat fetițelor cu vârste cuprinse între 10 și 12 ani, în etapa finală calificându-se echipele următoarelor instituții publice de învățământ: Liceul Teoretic din s. Gherman (Ungheni), LT „Liviu Deleanu” din mun. Chișinău, Gimnaziul - Grădiniță „Dimitrie Cantemir” din Aluatu (Taraclia), Gimnaziul „Anton Bunduchi” din Buțeni (Hâncești), Școala Medie din Crasnoe (Slobozia) și Gimnaziul din Ciuciulea (Glodeni).

În prezența a peste 200 de suporteri în tribune, câștigătoarea concursului a devenit echipa Liceului din Gherman (Ungheni), demonstrând entuziasm, dar și dexterități sportive ce au uimit și bucurat în același timp publicul spectator. Vă prezentăm componența formației campioană, antrenată cu mult devotament și profesionalism de Iurie Cernei: Cătălina Făinescu, Denisa-Maria Varzari, Loreta Buruiani, Niculina Ribcic, Andreea Răileanu, Rada Lisiuc, Maria Barbarii, Ionela Angheni, Mădălina Belbas și Ionela Baciuc.

De locul 2 premiant s-au învrednicit fetele de la Gimnaziul Ciuciulea (Glodeni), care au prestat un joc plin de dăruire, podiumul de premiere

fiind completat de echipa Liceului „Liviu Deleanu” din capitală, o formație bine încheată și cu viziune bine conturată de joc.

În paralel, în cadrul ediției a XIX-a a turneului „Guguță”, au concurat băieții de 11-12 ani de la instituțiile publice de învățământ LT „Mihai Eminescu” din Fălești, LT „Todur Zanet” din Congaz (UTA Găgăuzia), LT „Gaudemus” din Chișinău, LT „Gheorghe Asachi” din Ungheni, Gimnaziul Nr.1 din Dubăsari și LT „Onisifor Ghibu” din Orhei.

Sărbătoarea comunității și bunăvoinței

De această dată, echipele au fost împărțite în două grupe a câte trei componente, câștigătoarele acestora disputând marea finală. Între timp, spectacolul fotbalistic, în execuția cuceritoare a protagoniștilor, atât de fete, cât și la băieți, s-a perindat în pauzele dintre partide cu diferite concursuri, la care erau chemați să participe toți amatorii de fotbal prezenți la eveniment, activitățile fiind încununate cu înmânări de cadouri premianților.

Iar în incinta stadionului „Zimbru”, copiii au profitat de fericita ocazie – ghidați de animatori – de a se da de-a dura pe tobogane gonflabile, a sări pe trambuline, a lua parte la tot felul de jocuri, a face paiting, aplicând culori pe pânză pentru a obține imagini și compoziții de forme și texturi cu asociații cât se poate de variate – o activitate ce reclamă creativitate și generează la copii bucuria împlinirii prin artistism. Toate acestea s-au văzut număidecât îndulcite de oferta omniprezentă de înghețată, astfel sentimentele de voie bună au ajuns să debardeze ziua de sărbătoare a comunității fotbalistice devenind astfel una de neuitat.

Cu trecerea neobservată parcă a timpului, evenimentele de pe teren – difuzate live de site-ul fmf.md și de postul We Sport TV – au atins punctul culminat, învingători ai turneului „Guguță”, în aclamații și urale, devenind echipa Liceului „Gheorghe Asachi” din Ungheni, condusă de un antrenor cu un nume cât se poate de sugestiv și eroic – Dumitru Cantemir; formația de sub oblăduirea dumealui a avut o evoluție pe măsură, a dat dovadă de măiestrie și viteză excepțională de joc, adjuccându-și fără drept de apel mult râvnita Cupă. Iar din lotul câștigătorilor au făcut parte învățăceii Patriciu Timuța, Constantin Carpinski, David Fuștei, Daniel Nanu-Tihon, Ion Oboroc, Daniil Odainic, Alexandru Prepelești și Daniel Rotari, toți ca unul merituos și de perspectivă.

Pe locul 2, ce garantează medaliile de argint, s-au clasat bravii copilași de la „Gaudemus” din Chișinău, „bronzul” revenind formației constituită din elevii Liceului „Mihai Eminescu” din Fălești, care s-au remarcat prin bărbăția și caracterul demonstrate pe terenul de joc – calități care fără îndoială îi ajută să facă față și cerințelor de pe băncile școlii.

După care urmă, într-o atmosferă festivă, solemnă și feerică în același timp, ceremonia de premiere a echipelor, la care au fost prezenți: Ilija Talev, reprezentant adjunct de Țară UNICEF Moldova; Petru Mutruc, șef Direcția Sport în cadrul Ministerului Educației și Cercetării; Dănuț Stelian Oprea, directorul tehnic FMF; Diana Bulgaru, manager proiecte Grassroots FMF; Olga Sandu, manager sponsorizare proiecte FMF.

În final, celor două echipe victorioase, respectiv la fete și la băieți, le-au fost înmânate cupe și table interactive pentru școală. Iar toți participanții fără excepție au intrat în posesia de medalii, diplome, mingi și alte cadouri. De remarcat că turneele de minifotbal „Guguță” și „Speranța” – destinate elevilor din ciclurile primar și gimnazial – își propun nu doar să popularizeze fotbalul, ci și să stimuleze activitățile extracurriculare în instituțiile de învățământ din întreaga țară. Ele deja au un istoric solid în țara noastră, fiind organizate anual cu începere din 2004 și devenind tradiționale. Iar organizarea sistematică a unor asemenea turnee are nu doar capacitatea de a promova printre copii un mod de viață sănătos, dar și rara calitate de a comunica cu interes, bunăvoință și vioiciune, prelungindu-le frumoasa și zglobia copilărie.

Iulian BOGATU

USAID: A fost renovată sala de sport a Liceului „A. Donici” din Peresecina

Sala de sport a Liceului Teoretic „Alexandru Donici” din Peresecina, Orhei, a fost renovată, fiind reparate și încăperile auxiliare. Proiectul a fost realizat cu suportul financiar al Agenției SUA pentru Dezvoltare Internațională (USAID). În urma lucrărilor a fost schimbată tencuiala pereților și reparate sistemele de utilități și podeaua, ceea ce va contribui la reducerea de costuri la consumul de energie termică, electricitate și apă.

La ceremonia festivă de finalizare a proiectului, organizată de administrația liceului, au fost prezenți elevi, părinți și personalul instituției. De remarcat că circa 800 de școlari vor beneficia de punerea în aplicare a acestui proiect, iar liceul va putea găzdui competiții locale, cercuri de sport pentru copiii din comunitatea întreagă și cursuri de perfecționare pentru cadre didactice.

Valoarea totală a proiectului a constituit 110 200 de dolari SUA, inclusiv investiția USAID de 61 900 de dolari. El a fost realizat prin intermediul programului „Comunitatea Mea”, ce vizează domeniul guvernării locale, fiind implementat de organizația internațională IREX (International Research & Exchanges Board), specializată în educație și dezvoltare la nivel global.

La Colegiul Agricol din Soroca a fost construit un Centru tehnico-didactic

Un Centru tehnico-didactic în mecanică agricolă a fost construit în cadrul Colegiului Tehnic Agricol din Soroca. Ceremonia de inaugurare a instituției s-a desfășurat în data de 30 mai a.c., deschizând astfel pentru tineri posibilități noi de a studia tehnologia de ultimă generație.

Centrul proaspăt creat este dotat cu dispozitive moderne, atât de necesare pentru pregătirea practică a elevilor și a agenților economici din regiune. Drept urmare, în jur de 450 de învățăcei vor avea posibilitatea să se îndeletnicească cu studiul în condiții moderne, cu respectarea standardelor europene de calitate și în corespundere cu cerințele curriculare de ultimă oră.

Valoarea lucrărilor a constituit per total 787 000 de euro, acordată de Banca Europeană de Investiții prin Proiectul „Livada Moldovei”. În plus, Colegiul Tehnic Agricol din Soroca va beneficia de un al doilea proiect investițional, în valoare de 168 000 de euro, destinat modernizării și dotării suplimentare a Centrului tehnico-didactic în mecanică agricolă.

Cor. UPP

ATENȚIE! CONCURSURI!

Ministerul Educației și Cercetării al R. Moldova (mun. Chișinău, Casa Guvernului, Piața Marii Adunări Naționale, nr.1, MD-2033) anunță concurs pentru ocuparea funcțiilor vacante:

director al Colegiului de Arte „Nicolae Botgros” din Soroca; director al Centrului de Excelență în Informatică și Tehnologii Informaționale din Chișinău.

Informațiile despre condițiile de participare la concurs pot fi accesate la adresa: www.mec.gov.md
Telefoane de contact: 022 23 35 60, 022 23 35 64, 022 23 46 09.

Administrația IP Colegiul de Ecologie din Chișinău anunță organizarea concursului pentru funcția de

șef Secție Asigurarea Internă a Calității.

Data-limită de recepționare a dosarelor candidaților este 19.06.2024. Adresa juridică: Chișinău, str. Burebista, 70, et.1, bir.102. Telefoane de contact: 067 11 32 66; 022 52 32 02.

Instituția Publică Liceul Teoretic „Liviu Deleanu” anunță concurs pentru ocuparea funcției vacante de

director adjunct pentru educație – 1,0 unitate.

Dosarele pot fi depuse în anticamera instituției sau prin e-mail (ldleanu@gmail.com) în termen de 30 de zile calendaristice din ziua publicării anunțului.

Univers Pedagogic pro

Chișinău, MD 2059, str. Doina, nr. 104, et. 2
E-mail: universs2@mail.ru, univers.pedagogic@gmail.com
Tipar: ÎSFEF „Tipografia Centrală”. Comanda nr. 631.

ECHIPA REDACȚIONALĂ:

RESPONSABIL DE EDIȚIE ▶ Oxana Parașciuc
REDACTOR PRINCIPAL ▶ Nicolae Jantic
REPORTERI ▶ Iulian Bogatu, Silvia Țurcan
CORECTOR ▶ Elvira Țăganaș-Pântea
MACHETATOR ▶ Iurie Babii

Redacția nu corespundează cu autorii, nu recenzează și nu restituie materialele necomandate. Preluarea articolelor și pozelor este posibilă doar cu acordul prealabil al redacției.

INDICE DE ABONARE LA:

„Poșta Moldovei” – PM21741
„Moldpresa Grup” SRL
Abonare online: <https://services.posta.md/abonarea2022#/publication/264>